

Ühiskonnaõpetuse olümpiaad

Olümpiaadi teemad ja märksõnad 2020/2021:

Põhikooli II kooliaste:

- **Kohalik omavalitsus.** (Linnad, vallad. Volikogu. Volikogu ülesanded ja moodustamise kord. Valla/linnaomavalitsus, ülesanded ja moodustamise kord. Kohaliku omavalitsuse pakutavad teenused, kohaliku omavalitsuse otsustusõigus).
- **Eesti Vabariigi President.** (Presidendi ülesanded, valimise kord, Eesti Vabariigi presidendid).
- **Inimõigused - laste õigused.** (Laste õigused: õigus haridusele, õigus vanemlikule hoolitsusele jne. Õiguste, kohustuste ja vastutuse tasakaal). ÜRO laste õiguste konventsioon, UNICEF.
- **Teadlik tarbimine.** (Tooteinfo, tarbija õigused ja kohustused).

Põhikooli III kooliaste:

- **Kohalik omavalitsus.** (Kohaliku omavalitsuse valimised. KOV struktuur ja ülesanded, KOV valimised 2021. Erakonnad ja valimisliidud KOV-s. KOV õigusaktid. Haldusreform, põhjused, tulemused).
- **Inimese põhiõigused ja kodanikuõigused.** (Inimõigused meie igapäevaelus, riigi ja üksikisiku roll nende tagamisel. Inimõiguste rikkumise ärahoidmine. Inimese põhiõigused; sotsiaal-majanduslikud, poliitilised ja kultuurilised õigused. Kodanikuvabadused ja -õigused, õiguste rikkumine diktatuuririikides. Põhiseaduslike õiguste piiramine eriolukorras. Kodakondsus. Eesti kodakondsuse saamise tingimused. Kodanikuõigused ja -kohustused. Euroopa Liidu kodakondsus, liikmesriikide kodanikud, kodakondsuseta isikud ning kolmandate riikide kodanikud, nende õigused ja kohustused Eestis).
- **Kaitseliit.** (Kaitseliidu organisatsioon ja eesmärgid, struktuur. Kaitseliit riigikaitse osana. Kaitseliidu loomine ja taastamine).
- **Tööturg.** (Tööturu mõiste. Tööandja ja töövõtja rollid töösuhetes. Tööõigus, erinevad lepingutüübid. Hõivepoliitika, tööturu meetmed tööandjaile ja töötajaile. Erinevast soost, erineva haridustaseme ning töö- ja erialase ettevalmistusega inimesed tööturul. Tööränne. Ealised ja soolised piirangud töösuhetes).

Gümnaasium:

- **Eesti näitel: kahetasandiline riigivõim,** kohalik omavalitsus ja kohaliku omavalitsuse valimised.

Eesti ja USA näitel: võimude lahusus, seadusandlik, täidesaatev ja kohtuvõim. Majoritaarne ja proportsionaalne valimissüsteem. Presidendi institutsioon, presidendi roll parlamentaarses ja presidentaalses süsteemis.

- **Eesti pensionisüsteem. Pensionireformid. Kavandatav pensionireform -** poolt-ja vastuargumendid 2020.

- **ÜRO. Sekretariaat, Peaassamblee, Julgeolekunõukogu, UNICEF, UNESCO, Rahvusvaheline Kohus Haagis.** Eesti ÜRO Julgeolekunõukogu liikmena.
- **Euroskeptitsism** (Ühendkuningriigi näitel).
- **Vastuolud tänapäeva maailmas: sündmused Ukrainas, Valgevenes. USA-Hiina vastuolud. Konfliktide põhjused ja tagajärjed, juhtivad poliitilised jõud.**

Olümpiaadi žürii liikmed: Merike Värs (Kääpa Põhikool), Madis Somelar (Tallinna Reaalkool), Tiit Naarits (Jõgevamaa Gümnaasium), Terttu-Triin Tomusk (Saue Gümnaasium), Veronika Kim (Tartu Annelinna Gümnaasium), Jana Uuskari (Hiiumaa Gümnaasium), Heiko Pääbo (Tartu Ülikool), Aive Küng (Narva Keeltelütseum/Sillamäe Gümnaasium)